

При цьому окрему увагу потрібно звернути на потреби та проблеми суб'єктів малого бізнесу, які виникли внаслідок початку війни на території України. По-перше, наразі суб'єкти господарювання потребують фахових консультацій щодо змін в законодавства. Задоволення цієї проблеми зможе дещо знизити відсоток ФОПів, які припинили свою діяльність та закрилися з причини неможливості сплати податків та ЄСВ. До того ж наразі має місце брак коштів, необхідних для ведення діяльності, держава намагається вирішити це шляхом надання кредитів під 0% [7]. Але цього не є достатньо, оскільки велика частина підприємств взагалі припинила свою діяльність і не бачать перспектив поновлення діяльності та гарантій безпеки. Тому на даному етапі доцільно створити всі умови для функціонування бізнесу на тій території України, де вірогідність зазнати збитків від нападу країни-агресора є нижчою. Окремо потрібно стимулювати суб'єктів господарювання до поновлення діяльності шляхом надання пільгових умов протягом першого місяця функціонування (наприклад, звільнення від сплати податків на цей час).

Список використаних джерел:

1. Дефіцит держбюджету за перші чотири місяці 2022 року склав 146,6 мільярда. Укрінформ: веб-сайт. URL:<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3473501-deficit-derzbudzetu-za-persi-cotiri-misaci-2022-roku-sklav-1466-milarda.html>.
2. До уваги платників 5 % акцизного податку з роздрібного продажу щодо обліку продукції, яка підлягає оподаткуванню цим податком. Державна податкова служба України: веб-сайт. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/582985.html>.
3. Під час воєнного стану в Україні значно змінилася кількість ФОПів. Obozrevatel: веб-сайт. URL: <https://news.obozrevatel.com/ukr/economics/economy/pid-chas-voennogo-stanu-v-ukraini-znachno-zminilasya-kilkist-fopiv.htm>.
4. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/conv#n20120>.
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану: Закон України від 12.05.2022р. № 2260-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2260-20#Text>.
6. Рівень бідності в Україні через війну збільшиться до 70% – Світовий банк. Ліга.Бізнес: веб-сайт. URL:<https://biz.liga.net/ua/all/all/novosti/uroven-bednosti-v-ukraine-iz-za-voynu-velichitsya-do-70-vsemirnyy-bank>.
7. Як бізнесу отримати кредити під 0%, які обіцяв Зеленський? Детальний експлейнер від Forbes. Forbes.: веб-сайт. URL:<https://forbes.ua/inside/yak-biznesu-otrimati-krediti-pid-0-yaki-obitsyav-zelenskiy-detalnyy-eksplyner-vid-forbes-30032022-5164>.
8. Акименко О. Пономаренко В. Економічна інтеграція країн та її вплив на гармонізацію системи обліку та фінансової звітності : досвід Ізраїлю. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2021. № 2(26). С. 172-181.

Нагорний П. В., здобувач вищої освіти гр. ОА-181
Науковий керівник – **Гнедіна К. В.**, к.е.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка»

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ У ВОЄННИЙ ЧАС

Починаючи з 24-го лютого 2022 року в історії сучасної України розпочалася нова страшна сторінка – повномасштабна війна, розв'язана Російською Федерацією проти української незалежності та взагалі національної ідентичності. Воєнний час вплинув на усі без винятку сфери функціонування українського суспільства, зокрема на сферу підприємництва, ведення бухгалтерського обліку, оподаткування. Вже у перші дні на системи бухгалтерського обліку вітчизняних підприємств були здійснені потужні кібератаки російських хакерів, які призвели до тимчасових проблем функціонування деяких систем, а також до можливих витоків конфіденційних даних. Саме тому питання організації інформаційної безпеки систем бухгалтерського обліку вітчизняних підприємств в умовах воєнного часу є вкрай важливим та актуальним.

За визначенням Чех Н. О., Коноплі О. О. та Шахвердян Д. С. системою бухгалтерського обліку є «організаційний компонент, який накопичує, класифікує, обробляє, аналізує та передає відповідну (переважно фінансову) інформацію, необхідну для прийняття рішення внутрішнім та за необхідності зовнішнім користувачам організації» [1]. У визначенні підкреслюється важливість системи бухгалтерського обліку як організуючої складової роботи з господарською інформацією підприємства.

Різноманітні кібератаки країни-агресора можуть бути згруповані у такі найпоширеніші групи [2]:

- *defeys* – кібератака, яка передбачає заміну веб-сторінки сайту іншою, на якій можуть бути розміщені певні попередження, погрози тощо;

- *DDoS* – атака на відмову в обслуговуванні, яка використовує обмеженість апаратних ресурсів будь-якої інформаційної системи та полягає у багаторазових одночасних спробах доступу до системи за клієнт-серверною моделлю;

- *фішинг-атаки* – кібератака, яка передбачає надсилання певного посилання, перехід за яким призводить до витоку конфіденційних даних користувача;

- *шифрування/знищення* – кібератака, яка передбачає обмеження доступу до файлів користувача шляхом їх шифрування чи знищення.

Кібератаки першої групи є найменш шкідливими, їх наслідки можуть бути усунені з найменшими збитками. DDoS-атаки несуть найбільшу загрозу для великих підприємств приватного чи державного секторів, які забезпечують надійну роботу основних інституцій країни. Водночас для широкого загалу малих, середніх та великих підприємств досить серйозну загрозу несуть фішингові атаки та шифрування/знищення даних, адже можуть призвести до повної компрометації чи втрати критично важливих даних. Можливими наслідками таких атак для підприємства є:

- ❖ втрата фінансів внаслідок несанкціонованого доступу до фінансової системи підприємства;

- ❖ неможливість прийняття коректних управлінських рішень через втрату даних;

- ❖ втрата об'єктів первинної документації, підтверджуючих господарські операції підприємства;

- ❖ дефункціонування системи оподаткування підприємства.

Зазначені наслідки мають фатальний результат для багатьох господарських операцій підприємства, тому дуже важливо підтримувати заходи інформаційної безпеки підприємства. Ефективними є 6 основних способів захисту обліково-звітної інформації підприємства [1, 3]:

- *перешкода* – протидія проникнення шкідливого програмного забезпечення у середовище системи бухгалтерського обліку підприємства шляхом автоматизації виявлення та знищення такого ПЗ за допомогою антивірусних систем;

- *маскування* – перетворення даних господарської інформації підприємства у форму, непридатну для зовнішнього шкідливого впливу (в якості алгоритмів маскування можуть використовуватися симетричне та асиметричне шифрування);

- *управління* – контроль над всіма базовими компонентами підсистеми інформаційної безпеки системи бухгалтерського обліку підприємства;

- *регламентація* – запровадження певних безпечних правил доступу та використання господарської інформації працівниками підприємства;

- *примус* – спосіб впливу на працівників підприємства, який передбачає висунення чітких вимог оперування господарською інформацією;

- *спонукання* – спосіб впливу на працівників підприємства, який ґрунтується на активізації потрібних компонентів особистісно-мотиваційної сфери шляхом емоційного наповнення відповідних процесів.

Перші два способи засновані на технічних процесах укріплення інформаційної безпеки системи бухгалтерського обліку підприємства та передбачають активну роботу кваліфікованих інженерів-програмістів з реалізації сучасних алгоритмів інформаційної комп'ютерної безпеки. Останні три способи передбачають роботу із людськими ресурсами, засновані на встановленні певних правил поведінки із незнайомими листами,

підозрілими посиланнями тощо. Спосіб «управління» передбачає системний підхід до процесів забезпечення інформаційної безпеки підприємства.

До основних технічних засобів, які застосовуються під час організації інформаційної безпеки системи бухгалтерського обліку підприємства належать: антивірусні системи (Avast, McAfee, Norton, TotalAV тощо), криптографічні системи (DES, AES та інші), брандмауерні системи тощо.

Таким чином, повномасштабна війна Російської Федерації проти України спричинила нові виклики у всіх сферах існування українського суспільства, серед яких і підприємництво, ведення бухгалтерського обліку, забезпечення інформаційної безпеки суб'єктів господарювання. Масштабні кібератаки, розпочаті ще напередодні 24 лютого та стримувані нині ІТ-армією України, у будь-який момент можуть торкнутися кожного підприємства. Наслідки доступу шкідливого ПЗ до системи бухгалтерського обліку компанії є дійсно руйнівними. Тому дуже важливо використовувати різні способи та засоби організації інформаційної безпеки підприємства, серед яких: перешкода, маскування, управління, регламентація, примус, спонукання. Поєднання різних способів та засобів інформаційного захисту дозволяють реалізувати надійну систему інформаційної безпеки компанії та захисту облікової інформації.

Список використаних джерел:

1. Чех Н. О., Конопліна О. О., Шахвердян Д. С. Забезпечення інформаційної безпеки бухгалтерського обліку підприємства. *Комунальне господарство міст*. 2019. Т. 2. № 148. С. 111-117.
2. Limnell. J. The Exploitation of Cyber Domain as Part of Warfare: Russo-Ukrainian War. *International Journal of Cyber-Security and Digital Forensics*. 2015. №4 (4). С. 521—532.
3. Северина С. В. Інформаційна безпека та методи захисту інформації. *Вісник Запорізького національного університету*. 2016. №1 (29). С. 155-161.

Павлова Н. В., здобувачка вищої освіти гр. ЗМОА-211
Науковий керівник - **Гнедіна К. В.**, к.е.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка»

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Мале підприємництво є самостійною (за рахунок власних коштів), систематичною, інноваційною діяльністю громадян-підприємців та малих підприємств на власний ризик з метою отримання підприємницького доходу [1]. Малий бізнес належить до провідних секторів економіки і відіграє важливу роль у створенні передумов для розвитку ринкового середовища. Одним з чинників успіху малого підприємництва є ефективна організація бухгалтерського обліку, тому кожен підприємець на початку свого шляху прагне організувати свою діяльність таким чином, щоб максимально автоматизувати облік, що дасть змогу своєчасно, швидко та у повній мірі отримувати інформацію для прийняття різноаспектних управлінських рішень.

Створенням нового малого підприємства не завжди займається велика група людей, досвідчених підприємців або бухгалтерів-професіоналів, частіше мале підприємство утворюється одним або двома засновниками, що захоплені ідеєю, прагнуть її реалізувати та отримати прибуток. Тому саме на початку цього шляху постає питання, який програмний продукт обрати для ефективного ведення обліку господарських операцій, формування звітності, планування, аналізу даних, управління діяльністю в цілому. У сучасному світі існує багато облікових програм, одними з них є програмні продукти BAS.

Програмні продукти BAS створені вітчизняними розробниками для різних видів та масштабів підприємницької діяльності, що дає змогу обрати засоби автоматизації процесів з урахуванням особливостей власного бізнесу. Професіонали з впровадження програм автоматизації BAS постійно удосконалюють даний продукт, тому можна обрати найкращий варіант для організації малого бізнесу, зокрема: «BAS Комплексне управління підприємством» або «BAS Малий бізнес ПРОФ» [2].